

Särredovisning avfallskollektivet

2017

Kretslopp och vattennämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Verksamhetsanalys.....	4
2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling.....	4
2.1.1 Verksamhetsområden	<i>Fel! Bokmärket är inte definierat.</i>
2.1.1.1 Avfall.....	5
2.1.2 Viktiga framtidsfrågor.....	6
2.2 Fördjupad analys beträffande ekonomi	6
2.2.1 Investeringsredovisning.....	8
2.2.1.1 Projektuppföljning	8
2.3 Värdering av eget kapital.....	9
2.4 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	9
2.4.1 Uppföljning av Göteborgs Stads kommunikationsprogram och riktlinje för kriskommunikation.....	9
2.4.2 Övriga beslut och/eller uppdrag inom avfallsområdet.....	9
3 Nyckeltalsredovisning	11
4 Bokslut.....	12
4.1 Resultaträkning.....	12
4.2 Balansräkning	13
4.3 Tillämpade redovisningsprinciper och noter	13
5 Fördjupning till kretslopp och vattennämnden.....	18
5.1 Inledning nämndrapport	18
5.2 Förvaltningsgemensamt.....	18
5.2.1 Samverkan mm	18
5.2.2 Forskning och utveckling	19
5.3 Kunder och brukare	20
5.3.1 God service.....	20
5.4 Verksamhet och processer	22
5.4.1 Avfallsverksamhet.....	22
5.4.1.1 Tryggt för människa och miljö.....	22
5.4.1.2 God och säker arbetsmiljö.....	25
5.4.1.3 Kostnadseffektiv avfallshantering	25
5.4.1.4 Robust avfallshantering	26
5.4.1.5 Nyckeltal och indikatorer.....	26

1 Sammanfattning

Kretslopp och vattens verksamhet består av verksamhetsområdena Vatten och avlopp (VA), Avfall och Återbruket.

Verksamheten har under året kunnat utföras i stort sett enligt budget och utan större avbrott eller störningar. Nedan redovisas det ekonomiska resultatet för Avfallsverksamheten:

Resultat (tkr)	Utfall 2017	Budget 2017	Utfall 2016
Avfallsverksamheten	11 159	6 350	17 370

Avfallsverksamhet

Avfallsinsamlingen har fungerat bra och antalet klagomål har fortsatt legat på en låg nivå. Hanterad mängd hushållsavfall ökar totalt sett med stadens ökande befolkning, men minskar räknat per person. Restavfallet visar glädjande nog minskande vikter trots att konsumtionen av livsmedel och annan dagligvaruhandel ökar. En förklaring är att mer matavfall sorterats ut, vilket visar sig i att insamlad vikt matavfall fortsatt att öka något.

Vi har under året arbetat i projektform tillsammans med Renova AB för att säkerställa den övergång från upphandling till direkttilldelning för ett flertal geografiska och tekniska insamlingsområden som nämnden beslutade om i december 2016. Hänsyn har tagits till såväl sociala, ekonomiska, ekologiska och juridiska aspekter och övergången sker första april 2018.

Test med insamling av förpackningsfraktioner har inletts i villahushåll, vilket kan ge underlag för beslut om hur insamling av förpackningar och tidningar ska ske i framtiden. Arbeta med *Skrota Skräpet* och *Tage* har permanentats och finansieras via skattemedel.

Resultatet blev högre än förväntat. Lägre taxeintäkter balanserades av högre övriga intäkter, samtidigt som högre insamlingskostnader balanserades av lägre kostnader för kärl, behandling och ett framskjutet större IT-projekt.

2 Verksamhetsanalys

2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling

Nedan lyfter vi några av de väsentliga händelser som är aktuella för avfallsverksamheten med fokus på avvikelser eller sådant som påverkar bedömningen av förvaltningens uppfyllande av reglementet.

Avfallsverksamheten

Avfallsinsamlingen har fungerat bra under året och antalet klagomål har fortsatt legat på en låg nivå.

Avfallsmängderna har legat nära den förväntade nivån. Hushållsavfallet som förvaltningen ansvarar för (restavfall, matavfall, grovavfall och farligt avfall) ökar totalt sett med stadens ökande befolkning, men minskar räknat per person. Restavfallet per person minskar och en förklaring är att något mer matavfall sorterats ut.

Den största förändringen som är aktuell är direkttilldelning av avfallsinsamling till Renova, förberedelser och avtalstecknande har genomförts 2017 och införande i drift sker under 2018.

2.1.1 Förvaltningsövergripande som berör avfallsverksamheten

Omvärldsbevakning

På längre sikt påverkas vi av exempelvis av ökad digitalisering och automatisering samt förändrade kundkrav. Självklart kan även förändrade lagar och regelverk, som till exempel utökad insamlingsansvar för förpackningsansvar påverka väsentligt.

Göteborg växer

Pågående byggprojekt påverkar hur effektivt vi kan jobba. I en växande stad med många aktörer och många parallellt pågående projekt blir det konkurrens om utrymmet. Samverkan med såväl planerande förvaltningar och stadens bolag, som andra aktörer är därmed en kritisk framgångsfaktor som vi aktivt jobbar med att utveckla former för.

Kundnöjdhet

Nöjdhetsindex för flerbostadshusägare har ökat från 69 till 72 procent. Det är dock en bit kvar till målet 90. Därför arbetar vi vidare med målgruppen fastighetsägare av flerbostadshus för att öka kundnöjdheten.

Bland villaägarna ligger nöjdhetsindex på 90 procent, vilket är en ökning från 86 procent år 2016 och det bästa resultatet sedan 2004 då undersökningarna startades.

Vi fortsätter att utveckla nya tjänster som kunderna efterfrågar och bli mer tillgängliga via webb och e-tjänster.

I SCB:s medborgarundersökning som omfattade 131 av landets kommuner med verksamhet avseende renhållning och sophämtning och som omfattar det som samlas in av förpacknings- och tidningsinsamlingen och gaturenhållningen och avfallshantering på andra allmänna ytor som Trafikkontoret och Park- och naturförvaltningen svarar för hamnar vi på ett betygsindex om 63 jämfört med nationens 67.

Kommunikation

Vi har nått cirka 4000 barn och deras föräldrar genom vårt deltagande på kulturkalaset, där vi på ett lekfullt sätt lärde ut vad man får spola ner i toaletten. Vi har även deltagit på Vetenskapsfestivalen, Experimentverkstaden, där vi nått skolelever i Göteborg.

Vi har startat en egen Facebooksida för Kretslopp och vatten och tagit fram en strategi för hur vi ska använda Facebook som kundkanal. Vi har också tagit fram en

kampanjsida under goteborg.se där vi på ett mer flexibelt sätt kan arbeta med tillfälliga kampanjer.

Samlokalisering

Det första spadtaget togs i februari 2017. Samtidigt som de fysiska utrymmena tar form har vi fortsatt att arbeta med nya arbetssätt, utformning av kontorsmiljöer, lager, garage m.m. Inflyttning är planerad till sommaren 2019.

2.1.2 Avfallsverksamheten

Avfallsinsamlingen har fungerat bra under året och antalet klagomål har fortsatt legat på en låg nivå.

Avfallsmängderna har legat nära den förväntade nivån. Hushållsavfallet (restavfall, matavfall, grovavfall och farligt avfall) ökar totalt sett med stadens ökande befolkning, men minskar räknat per person. Restavfallet minskar och en förklaring är att mer matavfall sorterats ut, vilket visar sig i att insamlad vikt matavfall fortsatt att öka något. Grovavfallet ökar och mängden farligt avfall ligger still.

Avfalls ekonomiska resultat blev högre än förväntat. Lägre taxeintäkter balanserades av högre bidrag och skrotintäkter, medan högre kostnader för insamling balanserades av lägre kostnader för kärll och behandling. Ett framskjutet inköp av nytt verksamhetssystem och lägre overheadkostnader medverkade också till ett högre resultat.

Sedan i mars har insamlingen av hushållsavfall i nordöstra Göteborg varit direktupphandlad från Renova Miljö AB som en konsekvens av en överklagandeprocess. Upphandlingen gjordes om efter överklagandeprocessen och uppdraget tilldelades Nordisk Återvinning Service AB.

Förvaltningen har under året arbetat i projektform tillsammans med Renova AB för att säkerställa den övergång från upphandling till direkttilldelning för ett flertal geografiska och tekniska insamlingsområden som nämnden beslutade om i december 2016. Hänsyn har tagits till såväl sociala, ekonomiska, ekologiska och juridiska aspekter och övergången sker under 2018.

Anläggningen för lakvattenrening vid Brudaremossen är projekterad och alla tillstånd är klara. Upphandling av byggtreprenad är klar, och förberedande väg- och ledningsarbeten påbörjade. Anläggningsarbetet kommer att pågå under 2018 och 2019.

Kretsloppsparken firade tio framgångsrika år med att bjuda in till en familjedag under hösten. Samtidigt fortskrider planerna för att utveckla en ny kretsloppspark i Högsbo, som ersättning för dagens återvinningscentral som inte täcker behoven fullt ut. En förstudie som visar hur en kretsloppspark i Högsbo kan utformas finns framtagen.

Ett omfattande arbete med att modernisera de övriga återvinningscentralerna har pågått under året. Bland annat har en ny mottagningsbyggnad byggts på Sävenäs ÅVC. Kostnaderna för dessa investeringsprojekt blev omkring 10 Mkr högre än budgeterat under 2017.

Ett test med insamling av plastförpackningar, tidningar och pappersförpackningar i tvåfackskärl har startats upp under hösten 2017 hos 860 villahushåll i Kungsladugård och Lundby egnahemsområden. Testet planeras fortgå ett år och ge underlag för beslut om hur insamling av förpackningar och tidningar ska ske i framtiden.

Förvaltningens arbete med *Skrota Skräpet* och den interna återbrukssajten *Tage* har permanentats. Arbetet har tidigare drivits i projektform, men har från 2017 permanentats med skattefinansiering. *Skrota Skräpets* syfte är att flytta stadens

verksamheter uppåt i avfallstrappan. Under året har flera av stadens verksamheter, varav många äldreboenden, fått stöd att minska sitt avfall, sortera mera och komma igång med att använda stadens interna återbrukssajt Tage. Omfattningen blir något mindre än planerat då

Förvaltningen har stöttat flerbostadshusägarna i att erbjuda sina hyresgäster utsortering av farligt avfall och elavfall i så kallade miljörum. Stöttningen tillsammans med prissänkningar har under 2017 resulterat i nästan 50 procent fler miljörum, i och med att 55 nya har startats. Dessutom testas insamling av kosmetiskt farligt avfall i samarbete med två Åhlénsvaruhus som även det förbättrar tillgänglighet till avlämning och uppmärksammar att rester av kosmetika kan vara farligt avfall.

Under året har vi deltagit i ett flertal utvecklingsprojekt, bland annat har vi undersökt om försortering av restavfallet kan öka materialåtervinningen av förpackningar och tidningar och hur det fungerar att transportera avfall med hjälp av en pråm.

2.1.3 Viktiga framtidsfrågor

Vi ser ett fortsatt behov av att samverka inom stadsbyggnadsfrågor för långsiktiga lösningar. Vi behöver utveckla vår ekonomistyrning. På lång sikt påverkar ändrade kundkrav, ändrad lagstiftning och ökad digitalisering.

För avfall ses externa faktorer, som eventuellt insamlingsansvar för förpackningar, ny tolkning av tillåtlighet av tilldelningar utifrån domslut och nya återvinningsmål genom ändringar i avfallsdirektivet. Avseende matavfall kan låg efterfrågan på biogas påverka våra kostnader och problem med rejekt mängder kvarstår. Våra entreprenörer har svårare att rekrytera chaufförer vilket kan påverka insamlingen och på sikt kostnaderna.

2.2 Fördjupad analys beträffande ekonomi

Resultatet för Avfall blev högre än budgeterat berodde främst på att det planerade utbytet av verksamhetssystem sköts framåt i tiden. Totala intäkter blev som planerat, då lägre taxeintäkter balanserades av högre bidrag och skrotintäkter. Även entreprenadkostnaderna hamnade i nivå med budget, då högre insamlingskostnader balanserades av lägre kostnader för kärl och behandling. Det egna kapitalet ligger över det rekommenderade intervallet och behöver sänkas framöver genom att inte höja taxorna i samma takt som kostnaderna ökar, men osäkerheterna kring avfallsverksamhetens omfattning för de närmaste åren är ovanligt stora. Där kan ett högt eget kapital användas för att klara negativa utfall innan kostnadsbilden stabiliseras.

Avfallsverksamheten

Resultaträkning i sammandrag - Avfallsverksamheten

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse	Bokslut 2016
Intäkter	436 286	437 020	-734	424 408
Kostnader	-425 127	-430 670	5 543	-407 038
Kommunbidrag	0	0	0	0
Resultat	11 159	6 350	4 809	17 370
Eget kapital	33 185	28 376	4 809	22 026

Analys av utfall 2017 för avfallsverksamheten jämfört med budget

Sammanfattning

Avfalls resultat blev högre än förväntat. Lägre taxeintäkter balanserades av högre bidrag och skrotintäkter, samtidigt som högre kostnader för insamling balanserades av lägre kostnader för kärll och behandling. Ett framskjutet it-projekt och mindre overhead gav lägre kostnader, medan avskrivningen avseende återvinningsstationerna blev högre.

Intäkter

Budget för taxeintäkterna 2017 baserades på den prognos som gjordes i augusti 2016. Prognosen visade sig senare vara cirka 2 mkr för hög, vilket förklarar en del av de minskade taxeintäkterna under 2017. Resten av avvikelsen beror främst på att antalet tjänster för rest- och blandat avfall blivit lägre än vad som antogs vid budgeteringen. Avvikelsen för hyresintäkter beror på ett felaktigt antagande i budget. Efter det att budgeten fastställdes, beviljades ytterligare medel för att arbeta med avfallsförebyggande, därav det ökade utfallet för bidrag. Övriga intäkter, som avser försålt skrot, ökade kraftigt mot budget beroende på höga marknadspriser.

Personalkostnader

Då bidragsmedlen till avfallsprojekten ökade kunde fler personer anställas, vilket påverkade lönekostnaderna uppåt. Kostnaden för pensionsskulden, som förvaltas av KPA, ökade också under året.

Köp av huvudverksamhet

Den totala kostnaden hamnade i stort sett på budget. Den del som avser behandlingsavgifter blev cirka 3,4 mkr lägre, medan kostnaden för insamling och transport blev cirka 7 mkr högre. Det är framför allt kostnaden för insamlingsområde Nordost som blev högre än budget, då den fick direktupphandlas efter ett överklagande. Inköp av kärll för trädgårdsavfall genomfördes därför inte i den utsträckning som planerats, något som gav 2 mkr lägre kostnader. Dessutom påverkas köp av huvudverksamhet av en felbokningspost på 2 mkr från det förra årsskiftet.

Lokal- och markhyror

Budget för hyreskostnaderna baserades på ett felaktigt högt utfall i mitten av förra året, vilket förklarar hela avvikelsen.

Köp av entreprenader och övriga tjänster

Totalt blev kostnaderna 7,5 mkr lägre än budget. En viktig förklaringsfaktor är att det planerade utbytet av ett verksamhetssystem vilket budgeterats till 6 mkr men som inte kunde genomföras under året. Dessutom blev kostnaden för de stabsfunktioner som finansieras av avfallsverksamheten lägre, med en minskad kostnad för overhead på cirka 3 mkr som följd. Däremot blev kostnaderna för återvinningscentralerna högre än budget.

Avskrivningar och räntor

På grund av dröjsmålen med investeringsarbetena på ett par av återvinningscentralerna blev avskrivningar och räntor avseende årets investeringar lägre än i budget. Däremot upptäcktes det under året att återvinningsstationerna var bokförda med en för lång avskrivningstid. Justeringen av detta medförde en högre kostnad för avskrivningar än budget, något som dock inte påverkade räntorna.

Analys av utfall 2017 för avfallsverksamheten jämfört med 2016

Den största ökningen mellan åren för taxeintäkterna beror på prisökningen, medan volymen i form av avfallstjänster inte ökade på det sätt som förväntats. Marknadspriserna för skrot ökade markant, vilket påverkade posten övriga intäkter.

Personalkostnaden ökade på avdelningen som arbetar med avfallsprojekt, dels för att mer bidrag beviljades under året, men även för att några av de personer som anställdes i

projekten inte arbetade under hela 2016. Dessutom har ett par personer organisatoriskt flyttat över från Återbruket under året.

Köp av huvudverksamhet blev totalt sett 16,7 mkr dyrare än 2016, där högre insamlingskostnader står för cirka 6 mkr och behandlingsavgifterna för cirka 10 mkr. Behandlingskostnaderna har ökat framförallt för det grovavfall som lämnas på återvinningscentralerna.

Analys av utfall 2017 för avfallsverksamheten i förhållande till budget för 2018

De lägre taxeintäkterna innebär att 2018, precis som 2017, startar med 4 mkr lägre än förväntat, vilket kan förväntas påverka intäkterna i samma nivå. Kostnaderna visar inga oväntade avvikelser jämfört med vad som var känt vid budgetering.

2.2.1 Investeringsredovisning

Redovisning per område

Investeringsområde, mkr	Utfall 2017	Budget 2017	Prognos 2016-2019	Budget 2016-2019
Återvinning och behållare	-34,0	-12,2	-43,5	-43,5
Avslutade deponier	-6,3	-10,5	-56,4	-56,4
Övriga investeringar	-0,5	-0,5	-1,8	-1,8
AV - Total investeringsvolym	-40,8	-23,2	-101,7	-101,7

Avfallsinvesteringar

Utfallet är 35,5 Mkr jämfört med budget på 12,2 Mkr. Utfallet utgörs av ombyggnation och förbättringar av återvinningscentralerna Sävenäs och Bulycke. Kostnader som överstiger budget beror bland annat på kostnader som förskjutits från 2016. Dessutom har arbetena blivit dyrare än planerat på grund av svårigheter att hitta entreprenörer samt de geologiska förutsättningarna.

Investeringar på avslutade deponier har inte nått upp till budgeterad nivå för året. Kostnader under 2017 avser påbörjade arbeten med lakvattenrening på Brudaremossen.

2.2.2 Projektuppföljning

Investerings- och exploateringsprojekt av väsentlig betydelse

Projekt	Projektprognos	Projektbudget	Utgift	Slutår
Brudaremossen	-8,4	-60,0	-50,0	2020

Brudaremossen

Upphandling av entreprenad för att bygga lakvattenrening vid Brudaremossen är klar, och förberedande väg- och ledningsarbeten pågår. Anläggningsarbetet planeras starta januari 2018 och kommer att pågå under 2018 och 2019.

Ackumulerat utfall t o m 2017 är 8,4 mkr. Initial budget totalt för utredningar och

ombyggnader beräknades till 50 mkr, nu är den totala prognosen 60 mkr. Detta beror delvis på att en vattenledning som i och med arbetet behöver bytas ut inte var med i beräkningen från början.

2.3 Värdering av eget kapital

Avfallsverksamheten

Det egna kapitalet för avfallsverksamheten uppgick vid utgången av 2017 uppgår till 33,2 mkr (22,0 mkr i budget). Enligt kommunfullmäktiges budgetriktlinjer är ett korrekt intervall på det egna kapitalet 12,5-17,5 mkr för en verksamhet med avfallsverksamhetens omsättning. Då osäkerheterna kring avfallsverksamhetens kostnader för de närmaste åren är ovanligt stora finns det behov av ett eget kapital för att klara negativa utfall innan kostnadsbilden stabiliseras. Ett positivt eget kapital innebär att verksamheten inte riskerar att behöva göra ingrepp som påverkar leveranskvalitet.

2.4 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

2.4.1 Uppföljning av Göteborgs Stads kommunikationsprogram och riktlinje för kriskommunikation

Göteborgs Stads kommunikationsprogram

Kretslopp och vatten har under 2017 utvecklat och börjat implementera ett nytt arbetssätt för kommunikationsenheten. Syftet är att vi ska arbeta mer strategiskt och planerat med kommunikation, att vi ska vara ett tydligare stöd till förvaltningens avdelningar och enheter och att kommunikation ska vara ett verktyg för att nå förvaltningens mål. Detta arbetssätt ligger helt i linje med Göteborgs Stads kommunikationsprogram.

Styrande för förvaltningens kommunikationsarbete är den kommunikationsstrategi och kanalplan som är under framtagande och som kommer att antas under första delen av 2018. Båda dessa bygger på stadens styrande dokument.

Under hösten startade Kretslopp och vatten en egen Facebook-sida för kundkommunikation och beteendepåverkande kommunikation. För denna har vi tagit fram en strategi för Facebook som bygger på riktlinjen för Göteborgs Stad i sociala medier.

Göteborgs Stads riktlinje för kriskommunikation

2.4.2 Övriga beslut och/eller uppdrag inom avfallsområdet

Skrota Skräpet

Skrota Skräpets syfte är att flytta stadens verksamheter uppåt i avfallstrappan. Arbetet har tidigare drivits i projektform men har från 2017 permanentats med skattefinansiering. Fem anställda har under året arbetat med att stötta stadens verksamheter att minska sitt avfall, sortera mera och komma igång med att använda stadens interna återbrukssajt Tage.

I samband med en ekonomisk översyn av de bidragsfinansierade delarna av verksamheten har det visat sig att för låg overheadkostnad tagits ut i detta uppdrag. Korrigeringen innebär att Skrota skräpets verksamhet minskas framöver.

Under året har arbetet med att ordna sortering på alla stadens äldreboenden påbörjats. Över 20 stycken är redan helt klara och nästan alla har fått ett första besök och förslag

har lämnats på förändringar som kan göras för att underlätta sorteringen. Under 2017 har cirka 99 stycken verksamheter fått besök av Skrota skräpet sortering, 32 stycken är redan helt klara och har sorteringen på plats. Dessutom har 33 stycken informationsträffar hållits för medarbetare i verksamheterna och på dessa har totalt 583 personer medverkat.

Samtliga äldreboenden i stadsdelarna Örgryte-Härlanda respektive Östra Göteborg har under året genomfört åtgärder för att bli avfallssnåla samt ytterligare några i andra stadsdelar. Vårt arbete har bidragit till att äldreomsorgen i Göteborgs Stad under året beslutat att alla stadens äldreboenden ska bli avfallssnåla.

Sju kontor har börjat eller ska börja resan mot att bli "Det avfallssnåla kontoret". Under året har också pilotprojekten "Avfallssnål förskola" respektive "Avfallssnål skola" startats upp tillsammans med en förskola i SDF Angered och en skola i SDF Östra. Processledningsarbete har bedrivits för att inkludera avfallsförebyggande och återvinning vid stadens inköp och upphandling, miljödiplomering, IT-hantering, måltids- och evenemangsverksamhet.

Arbetet med att uppdatera och förbättra Tagesajten har påbörjats och förväntas vara klart i början på 2018. Under året har en handlingsplan för Tage arbetats fram och information spridits såväl internt som externt.

3 Nyckeltalsredovisning

	Utfall 2017	Budget/målvärde för 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
De vi är till för					
Nöjd kundindex (småhus) [%]	90	90	86	85	88
Nöjd kundindex (flerbostad) [%]	72	90	69	70	67 *
Prisvärd tjänst avfall (småhus) [%]	57	öka	56	70	70
Prisvärd tjänst avfall (flerbostad) [%]	50	öka	42	45	50
Klagomål på avfallshämtning [antal] [1]	857	1100	1 138	738	617
Verksamhet/ Processer					
Andel förpackningar och tidningar i restavfallet [%] [3]	-	-	37	34	34
Andel matavfall till biologisk behandling [%] [4]	45	42	45	38	38
Restavfall [ton]	106 552	107 000	107 800	107 850	108 900
Grovavfall [ton] [5]	61 711	61 250	58 000	58 250	56 222
Farligt avfall exkl elavfall [ton] [6]	3 649	4 200	3 568	3 681	3 357
Insamlat matavfall [ton] [7]	22 922	23 300	22 000	20 647	19 662
Antal besök ÅVC [8]	286 035	290 000	288 500	286 000	269 600
Medarbetare/ Personal					
Sjukfrånvaro [%]	3,6	-	3,6	4,3	3,9
Nöjd medarbetarindex NMI	-	-	60	-	64
Personalomsättning	7,85	-	7,2	7,79	7,12
Ekonomi/ägare					
Resultat för avfallsverksamheten	11 159	6 350	17 370	6 385	-14 151
Eget kapital Avfall	33 185	28 376	22 026	4 656	-1 729

1) Perioden november 2016 till november 2017.

3) Inga plockanalyser utförda 2017.

4) From 2016 har beräkningen ändrats för uppskattad mängd.

5) Grovavfall ÅVC inklusive verksamhet och hämtat.

6) Mängd farligt avfall exklusive elavfall och inklusive impregnerat trä.

7) Matavfall exklusive hemkompostering.

8) Antal besökare på ÅVC inkluderar uppskattade gratis- och regionsbesökare. Färre besökare har registrerats på ÅVC Bulycke maj - augusti 2017 då inpasseringssystemet varit avstängt pga ombyggnader.

4 Bokslut

4.1 Resultaträkning

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Prognos okt	Bokslut 2016
Taxeintäkter	420 710	426 410	422 000	412 552
Hyror och arrenden	983	1 980	980	1 326
Bidrag	6 845	4 400	6 480	4 970
Försäljning av verksamhet	274	430	240	240
Inv.bidrag, anslutningsavgifter	0	0	0	0
Övriga intäkter	8 042	3 800	7 200	5 320
Reavinster/-förluster	-568	0	0	0
Summa intäkter	436 286	437 020	436 900	424 408
Löner/arvoden	-14 197	-13 227	-14 170	-11 598
Sociala avgifter och pensioner	-6 213	-5 286	-6 050	-4 700
Summa personalkostnader	-20 410	-18 513	-20 220	-16 298
Köp av huvudverksamhet	-352 939	-352 826	-354 270	-336 184
Lokal- och markhyror	-5 015	-8 577	-4 980	-6 874
Bränsle, energi och va	-565	-815	-600	-833
Kostnader för transportmedel	-620	-200	-650	-516
Förbrukningsmaterial	-1 661	-630	-1 180	-636
Köp av entreprenad och tjänster	-36 898	-44 245	-35 300	-40 360
Övriga kostnader	-2 914	-1 964	-2 200	-3 145
Summa övriga verksamhetskostnader	-400 612	-409 257	-399 180	-388 548
Planenliga avskrivningar	-3 388	-1 700	-3 680	-1 273
Summa avskrivningar	-3 388	-1 700	-3 680	-1 273
Summa verksamhetskostnader	-424 410	-429 470	-423 080	-406 119
Verksamhetens nettokostnad	11 876	7 550	13 820	18 289
Ränteintäkter	0	0	0	0
Summa finansiella intäkter	0	0	0	0
Ränta kommunskuld	-717	-1 200	-820	-919
Räntekostnader	0	0	0	0
Summa finansiella kostnader	-717	-1 200	-820	-919
Årets resultat	11 159	6 350	13 000	17 370

Köp av huvudverksamhet: Se spec i tabell nedan. Avser kostnader för direkttilldelad behandling hos Renova AB samt kostnader för insamling och transport som upphandlats av Renova Miljö AB och Nordisk Återvinning, NÅS.

Specifikation av köp av huvudverksamhet

Belopp i tkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Prognos okt	Bokslut 2016
Behandlingskostnader	120 669	124 086	122 600	111 814
Insamlings- och transportkostnader	182 309	175 240	182 650	174 669
Övriga kostnader	49 961	53 500	49 020	49 701
Summa köp av huvudverksamhet	352 939	352 826	354 270	336 184

Behandlingskostnader avser direkttilldelad behandling som hanteras av Renova AB samt upphandlad behandling av farligt avfall som hanteras av Renova Miljö AB
 Insamling och transport avser kostnader för tjänster som upphandlats av Renova Miljö AB och Nordisk Återvinning, NÅS. Här ingår även insamling och transport av farligt avfall samt mobil sopsug som upphandlats av Renova Miljö AB.
 I övriga kostnader ingår kostnader för drift av kärnförråd och återvinningscentraler som direkttilldelats Renova AB

4.2 Balansräkning

Belopp i tkr	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar	0	0
Materiella tillgångar	60 065	27 788
Summa anläggningstillgångar (not 1)	60 065	27 788
Omsättningstillgångar		
Förråd och lager	0	0
Kortfristiga fordringar (not 5)	57 672	80 929
Kassa och bank	3 479	2 461
Summa omsättningstillgångar	61 151	83 390
SUMMA TILLGÅNGAR	121 215	111 178
EGET KAPITAL		
Ingående eget kapital	-22 026	-4 656
Justering eget kapital	0	0
Årets resultat	-11 159	-17 370
Summa eget kapital (not 4)	-33 185	-22 026
AVSÄTTNINGAR		
Pensionsavsättning (not 6)	-18 993	-13 611
Övriga avsättningar (not 7)	-21 034	-21 956
Summa avsättningar	-40 027	-35 567
SKULDER		
Långfristiga skulder (not 8)	0	0
Kortfristiga skulder (not 9)	-48 004	-53 585
Summa skulder	-48 004	-53 585
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	-121 215	-111 178

Fotnot: Från 2016 hamnar förvaltningens långfristiga skuld på kortfristig fordran som ett negativt saldo, en slags likvidavräkning enligt Stadens direktiv

4.3 Tillämpade redovisningsprinciper och noter

Principerna för redovisning har förändrats jämfört med föregående år. Planerat underhåll redovisas som investeringar. Utredningstid på projekt driftförs och projekt understigande 10 basbelopp redovisas som driftprojekt.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdet av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde.

I nedanstående noter till resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys kan avrundningar förekomma.

Balansräkningen för kollektivet är framtaget från förvaltningens totala balansräkning. Vissa gemensamma poster har värderats efter schabloner.

Värdering av materiella anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång avses en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk och som har en nyttjandeperiod överstigande tre år. Anskaffningsvärdet ska överstiga ett halvt basbelopp exklusive mervärdeskatt.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inte lånekostnader.

Avskrivningar

Avskrivningar grundas på anläggningstillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärde. Dessa kostnader fördelas med linjär avskrivningsmetod över den beräknade nyttjandeperioden. För tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Från 2017 tillämpas komponentavskrivningar.

Förråd och lager

Förrådet har värderats med hjälp av en vägd genomsnittsberäkning av anskaffningsvärdet.

Avsättningar till pensioner

Avsättning för pensioner avser kostnader för pensionsåtaganden för samtliga pensionärer och för den befintliga personalen. I kostnadsmassan ingår även pensionspremier och dessa ingår i posten övriga kortfristiga skulder. Beräkningen har gjorts enligt den beräkningsmodell som utarbetats av Sveriges Kommuner och Landsting och benämns RIPS07.

Avsättningar i övrigt

Övriga avsättningar avser återställning av stadens nedlagda deponier. Avsättning har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen.

Lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden. Det innebär att räntekostnader belastar resultatet i den period de hänför sig till.

Not 1 Anläggningstillgångar och avskrivningar

Belopp i tkr	Bokfört värde vid årets början	Årets investeringar	Utrangering/ omdisponering	Årets avskrivningar	Bokfört värde vid årets slut
Immateriella tillgångar	0	0	0	0	0
Mark, byggnader och övrig fast egendom	21 241	1 663		-3 388	19 516
Pågående nyanläggningar	6 483	34 001			40 484
Maskiner, inventarier och fordon	0			0	0
Konst	64				64
Summa anläggningstillgångar	27 788	35 664	0	-3 388	60 065

Sammanfattning

Belopp i tkr	2017	2016
Anskaffningsvärde vid årets början	28 168	22 599
Årets investeringar	35 664	6 652
Försäljningar/utrangeringar	-42 401	-1 083
Anskaffningsvärde vid årets slut	21 431	28 168
Avskrivningar från årets början	-380	-190
Årets avskrivningar	-3 388	-1 273
Försäljningar/utrangeringar	42 401	1 083
Avskrivningar vid årets slut	38 633	-380
Planenligt restvärde vid årets slut	60 065	27 788

Not 2 Löner och arvoden, sociala avgifter och pensioner

Belopp i tkr	2017	2016
Löner och arvoden	-14 197	-11 598
Löner för centrala funktioner (OH)	-7 799	-6 867
Sociala avgifter	-6 819	-5 724
Pensioner	-2 804	-1 284
Pensioner ändrad redovisningsprincip	0	0
Summa kostnader	-31 619	-25 473

Not 3 Finansiella intäkter och kostnader

Belopp i tkr	2017	2016
Intäktsränta	117	210
Ränta på långfristigt lån	-717	-981

Belopp i tkr	2017	2016
Ränta på kortfristig upplåning	-27	-17
Summa finansiella nettokostnader	-627	-788

Not 4 Eget kapital

Belopp i tkr	2017	2016
Eget kapital vid årets början avseende avfallsverksamheten	22 026	4 656
Årets resultat	11 159	17 370
Summa eget kapital vid årets slut avseende avfallsverksamheten	33 185	22 026

Not 5 Kortfristiga fordringar

Belopp i tkr	2017	2016
Kundfordringar	24 650	20 780
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	86 128	80 328
Övriga fordringar	-53 106	-20 180
Summa kortfristiga fordringar	57 672	80 928

Not 6 Pensionsavsättningar

Belopp i tkr	2017	2016
Pensionsavsättningar vid årets början	-18 777	-13 980
Pensionsutbetalningar	-174	315
Årets avsättning	-42	54
Pensionsavsättningar vid årets slut	-18 993	-13 611

Not 7 Övriga avsättningar

Belopp i tkr	2017	2016
Avsättning vid årets början	-21 956	-26 190
Årets uttag	922	4 234
Avsättning vid årets slut	-21 034	-21 956

Not 8 Långfristiga skulder

Belopp i tkr	2017	2016
Lån vid årets början	-20 180	-52 722
Nya Lån	20 180	52 722
Periodiserade anläggningsavgifter	0	0
Lån vid årets slut	0	0

Not 9 Kortfristiga skulder

Belopp i tkr	2017	2016
Leverantörsskulder	-28 776	-25 785
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-19 228	-27 799
Övriga kortfristiga skulder	0	0
Summa Kortfristiga skulder	-48 004	-53 584

5 Fördjupning till kretslopp och vattennämnden

5.1 Inledning nämndrapport

Detta avsnitt är en fördjupning till Kretslopp och vattennämnden. Här återrapporteras de åtgärder som beskrivits i budgeten. Rapporteringen är indelad, på samma sätt som budgeten, utifrån målen i åtgärdsplaner och avfallsplanen.

Utifrån stadens målsättningar, nämndens inriktningsdokument och förvaltningens nulägesanalys gavs sex målområden högsta prioritet i budgeten för 2017. Målområdena valdes utifrån att det är viktiga områden där vi låg långt från målnivån. Områdena beskrivs kortfattat nedan och ytterligare i resten av avsnitt 6. Nedan ses en sammanfattning av hur förvaltningen tänkte ta sig an uppgiften och vad som hänt under 2017.

God service - Målet är att få fler nöjda flerbostadshusägare med hjälp av satsningar på återkoppling, samverkan och lättanvända avfallstjänster, ett arbete vi är på väg med men där mycket kvarstår. På villaägarsidan har vi en mycket hög kundnöjdhet, enligt senaste mätningarna bäst sedan mätningarna startades 2004. Men service och tjänster är även där under ständig utveckling.

Kostnadseffektiv och robust avfallshantering - Målen var dels att vårt avfallsstrategiska program implementeras i stadens arbete för att säkra plats för en hållbar avfallshantering i stadsutvecklingen, dels en hållbar modell för direkttilldelning av insamlingsuppdrag. Vårt samarbete med Renova AB resulterade i en modell för direktupphandlingen och arbetet går stadigt framåt, men det finns fortsatta utmaningar i stadsutvecklingen.

Tryggt för människa och miljö - Ett viktigt mål för 2017 var att tydliggöra Kretslopp och vattens ansvar i staden för dagvatten och skyfall vid planering, genomförande och drift. Detta har gått framåt helt enligt plan med en rad olika aktiviteter tillsammans med de planerande förvaltningarna.

Attraktiv arbetsplats - För att kunna genomföra alla våra aktiviteter krävs att vi nu och på sikt kan attrahera nya medarbetare samt utveckla och behålla de medarbetare vi har. Under 2017 har vi bemannat upp verksamheten på ett framgångsrikt sätt, vilket är utmanande i en stad med så många pågående projekt med påföljande konkurrens om medarbetare.

Ekonomi i balans - Uppföljningsprocessen ska utvecklas för ökad kvalitet i beslutsunderlag och intern och extern rapportering. Detta är ett mål som det jobbas intensivt med, inte minst då vi tillämpar nya redovisningsprinciper som utmanar jämförelser mellan år. Arbetet fortgår oförminskat under 2018.

5.2 Förvaltningsgemensamt

5.2.1 Samverkan mm

Ett kretsloppssamhälle kräver långsiktiga planeringsförutsättningar och samsyn inom staden och regionen. Förvaltningen har under året hållit sig uppdaterad i ett internationellt, nationellt och regionalt perspektiv för att ta tillvara ny kunskap och forskningsresultat.

Förvaltningen samverkar med många olika förvaltningar och bolag inom staden bland annat för att enas om hur nyttiggörande av fosfor bäst kan ske, uppdatera miljömål och miljöprogram, fördela ansvar för dagvatten och skyfallshantering, förbättra resurshushållningen inom staden genom Skrota skräpet, kommunikation,

återvinningsstationer, evenemangsfrågor och mycket mer.

För att på kortare tid kunna bygga fler bostäder i Göteborg startades *BoStad2021*. Inom projektet samverkar stadens planerande förvaltningar samt politiker med näringslivet och byggaktörer. För att snabba på byggprocessen testas nya arbetsätt, bland annat genom att arbeta med parallella processer. Här deltar förvaltningen.

Kretslopp och vatten har fört en dialog med Fastighetskontoret och Stadsbyggnadskontoret, som har ökat förståelsen och kunskapen kring avfallsfrågor och förtydligat ansvarsfördelningen.

Framkomligheten i staden är avgörande både för avfall- och godstransporter. Förvaltningen deltar därför i en samarbetsgrupp med Trafikkontoret och Älvstranden utveckling AB för att möjliggöra hållbara transporter i framförallt Älvstaden. Under året har arbetet bland annat utmynnat i en utredning om möjligheter och utmaningar med avfallstransporter på vattenvägar i staden.

Ett flertal remisser från olika myndigheter har besvarats under året, vilket innebär både samverkan och påverkan. Bland annat har remissvaren handlat om förslag på lagstiftning om avfallsstatistik för farligt avfall och en utredning om cirkulär ekonomi.

Förvaltningen bidrar till en ökad samverkan med universitet och högskolor för att vidga kunskapen och utveckla verksamheten inom vatten- och avfallsfrågorna. Se nedan.

Förvaltningen deltar på flera sätt i verksamheternas branschorganisationer, Avfall Sverige och Svenskt Vatten, bland annat genom att vara representerade i olika arbetsgrupper och referensgrupper.

Samlokalisering

Kretslopp och vatten har fortsatt arbetet med en samlad lokalisering av VA- och avfallsverksamheten till Alelyckan för hela förvaltningen utom Lackarebäcks vattenverk. En samlad lokalisering bedöms väsentligt förbättra den interna effektiviteten, flexibiliteten, kompetensutvecklingen och möjligheten till erfarenhetsutbyte i verksamheten. Arbetet med att förbereda förvaltningen för ett aktivitetsbaserat arbetssätt har fortsatt under 2017 och tidigare genomförd verksamhetsanalys stödjer i arbetet med att bli mer digitaliserade. Higabs entreprenör har i byggtidplan angett att slutbesiktning kommer att genomföras i april 2019. När efterföljande egna entreprenader är genomförda kan inflyttning ske, enligt plan i augusti 2019.

5.2.2 Forskning och utveckling

Under 2017 togs en forsknings- och utvecklingsagenda fram som under 2018 ytterligare kommer att tydliggöra, prioritera och rikta vårt FoU-arbete. Nedan beskrivs detta arbete med ett antal exempel.

Kretslopp och vatten håller sig uppdaterade i ett internationellt, nationellt och regionalt perspektiv för att ta tillvara ny forskning och kunskap. Vi medverkar i forsknings- och utvecklingsprojekt i samverkan med forskningsinstitut och akademiska institutioner. Vi är delaktiga på olika sätt inom Svenskt Vattens och Avfall Sveriges forsknings- och utvecklingsarbete.

Inom **avfallsområdet** har ett flertal olika projekt drivits under året. Det budgeterade beloppet på 5,1 Mkr har inte använts fullt ut på grund av att några projektansökningar (dvs ansökan om extern delfinansiering) inte gått igenom samt att aktiviteterna i några projekt inte hunnits med under året.

Fastighetsnära insamling av **textil** testas på fyra olika ställen i staden i samverkan med ideella återbruksaktörer, två bostadsbolag och två bostadsrättsföreningar. Insamling av

textil testas också på återvinningscentralerna.

Matavfallspiloterna är ett utvecklingsprojekt där metoden tjänstedesign används för att hitta kundvänliga lösningar för **matavfallsinsamling**. Förvaltningen medverkar i ett utvecklingsprojekt för **matavfallspåsar** som drivs av Avfall Sverige för att öka matavfallspåsars funktion i hela kedjan.

Främjandet av **cirkulär ekonomi** görs i projektportföljen Cirkulära Göteborg som till största delen finansieras via miljöstimulansmedel från staden och via RE:source. Miljöstimulansmedlen har möjliggjort flera projekt för att öka delandelösningar, återbruk och så kallad redesign under 2017. *Kreativt återbruk och redesign i offentliga kontorsmiljöer* samt *Kvartersnära minikretsloppsparker och återbrukscentraler* är två RE:source finansierade innovationsprojekt som startades upp under året.

En utredning av försortering av **restavfall** innan förbränning pågår i samarbete med Renova AB.

Förvaltningen medverkar i ett projekt, DenCity, bland annat genom att undersöka möjligheten att transportera avfall på **vattenvägar**. Förvaltningen fortsätter att utreda möjligheterna för prämtransport av avfall för att möjliggöra den täta och vattennära staden utan tung trafik bland annat i planerna för Frihamnen. I **Frihamnen** sker även fortsatt utveckling av gods- och avfallslösning.

Ett test för villahushåll av **fastighetsnära insamling** av plastförpackningar, tidningar och pappersförpackningar i tvåfackskärl har startats upp under hösten 2017.

Under våren 2017 slutfördes tre utvecklingsprojekt som förvaltningen deltagit i. Det första med finansiering delvis från Avfall Sverige och de två följande med finansiering från Re:source.

I projektet ”**Sorteringsförsök med svenskt restavfall i ROAF:s sorteringsanläggning**”, har restavfall från flerbostadshus i Göteborg sorterats. Efter provsortering i Norge på ROAF:s anläggning, konstaterades att närmare 14 procent återvinningsmaterial (förpackningar och tidningar) kunde sorteras ut från det inkommande restavfallet.

Ett projekt, ”**Förprojekt inför systemstudie avseende mekanisk sortering och källsortering**”, har lämnat förslag på hur en fortsatt utvärdering av materialsortering som ett komplement till eller i kombination med viss källsortering skulle kunna göras. Svårigheten i att få kunskap om hur stor andel som verkligen materialåtervinns av de olika utsorterade materialfraktionerna framkom tydligt. Fortsatta studier kräver samarbete med producenter och återvinnare.

Ett annat projekt har studerat **insamlingen av plast på återvinningscentraler och lämnar förslag på hur insamlingen kan utvecklas** genom insamling i olika fraktioner och att uppföljning av att återvinning sker är värdefull.

5.3 Kunder och brukare

5.3.1 God service

Klagomål på insamling av hushållsavfall

Antalet klagomål från kunder har även under 2017 legat på en låg nivå. Vi kan nu se tillbaka på flera år med stabil drift i samlingsarbetet och låg andel kundklagomål.

Förbättrat informationsstöd

Skolelever är en viktig målgrupp att inspirera till en hållbar livsstil och att påverka beteende kring vatten-, avlopps- och avfallsfrågor. Vi har därför genomfört en förstudie

för att skapa en upplevelsebaserad läroplats i Göteborg. Förstudien sker i samverkan med Renova, Gryaab och Göteborg Energi. Förstudien ska ligga till grund för beslut i nämnden i februari 2018.

Rutiner för kriskommunikation har setts över och även testats skarpt vid den stora vattenläckan den 31 oktober. Göteborgarna fick information via goteborg.se, Facebook, sms, media och från informatörer ute vid vattentankarna på flera olika språk. Vi behöver dock se över rutinerna för VMA-meddelande och kris-sms ut till berörda.

Tillsammans med SFI, svenska för invandrare, arbetar vi med målgruppen som inte har svenska som modersmål. Vi erbjuder utbildning om avfall, sortering, vatten och avlopp. Cirka 700 elever har deltagit under året.

Under kulturkalaset deltog vi med så kallad Bajsbasket för att ge barn och föräldrar kunskap om vad man får spola ner i toaletten. Med denna insats nådde vi cirka 4000 barn och deras föräldrar

En karta över Farligt avfall-bilens hållplatser har utvecklats för att kunderna lättare ska kunna veta var de kan lämna sitt farliga avfall.

Flerbostadshusägarna ska bli nöjdare

Fastighetsägare av flerbostadshus är den minst nöjda kundgruppen visar våra kundundersökningar. Vi arbetar därför på olika sätt för att få en dialog med denna grupp. Kundundersökningen är ett sätt att ta reda på hur fastighetsägarna upplever våra tjänster och vår information. I den senaste undersökningen vill fastighetsägarna ha vår hjälp att ta fram information om sortering, vilket vi kommer att göra under 2018. Fastighetsägarbrevet som skickas ut digitalt är uppskattat av de fastighetsägare som prenumererar på det.

Vår kundsamordnare har bland annat genomfört utbildningar för blivande förvaltare, fastighetsingenjörer och fastighetsskötare samt utbildat miljövärdar från de kommunala bolagen i avfallskunskap. Vi har också gjort insatser tillsammans med fastighetsägare mot råttor i området runt Domkyrkan. Problemen har nu minskat.

Avfallsinformatörerna, som arbetar förebyggande i flerbostadshus, har knackat på cirka 3400 dörrar under 2017. Av dessa öppnade 43 procent dörren, jämfört med 34 procent 2016. Cirka 880 lägenheter har fått installerat nya avfallskit med påshållare för matavfall. Informatörerna har dessutom deltagit på hyresvärdsdagar, bemannat miljörum och informerat på Kulturkalaset.

Matavfallspiloterna är ett projekt som pågått under 2017 och fortsätter under 2018.

Syftet är att öka utsorteringen av matavfall i flerbostadshus och vi utgår från användarnas behov, drivkrafter och hinder i en metod som kallas tjänstedesign. Projektet identifierar, testar och utvärderar insatser med positiv effekt på insamlingen av matavfall som är lämpliga för bredare tillämpning i staden.

För att motivera flerbostadshusägarna att erbjuda sina hyresgäster utsortering av farligt avfall i så kallade miljörum (platser där boende i flerbostadshus kan lämna farligt avfall och/eller elavfall i sin närhet) har tre åtgärder vidtagits under året. Nytt riktat informationsmaterial har tagits fram. Kundsamordnarna har haft fokus på att öka antalet miljörum och arbetat aktivt med att söka upp fler kunder. Vi har också infört en gratis hämtning per år. Arbetet har hittills resulterat i nästan 50 procent fler miljörum, i och med att 55 nya har startats upp under 2017.

Alla dessa insatser bidrar till att uppnå en större kundnöjdhet, ökat samarbete och en förbättrad dialog. Nöjdhetsindex har ökat från 69 procent 2016 till 72 procent 2017.

Flexibel service för att möta kundernas behov av tillgänglighet

Kretslopp och vatten ska skapa nya möjligheter för kunder och brukare att lösa sina

frågor via webben. I slutet av oktober lanserades en utvecklad och mer användarvänlig version av Mina Sidor där våra kunder till exempel kan se sina va- och avfallsabonnemang och besök på återvinningscentralen.

Vi utvecklar våra kanaler för att kunna ha en modern kunddialog och har startat en egen Facebooksida samt tagit fram en strategi för hur vi ska använda Facebook som kundkanal. Efter ett sponsrat inlägg inför de ändrade hämttiderna i julhelgen upplevde kundservice en minskad belastning.

Vi har också tagit fram en kampanjsida kopplad till goteborg.se för att kunna jobba med kampanjer på ett flexibelt och tillgängligt sätt. Vi samverkar med konsument- och medborgarservice samt miljöförvaltningen inom GreenhackGBG för en mer hållbar konsumtion.

Vi har ökat tillgängligheten för de kunder som kontaktar oss om ekonomifrågor, till exempel om fakturan, påminnelser och inkasso. Eftersom kundservice numera svarar på dessa frågor kan kunderna kontakta oss under hela dagen under kundservice öppettider. Tidigare var telefontiden för ekonomifrågor klockan 9-12.

I oktober startades ett försök med att samla in kosmetiskt avfall vid två Åhléns-varuhus i Göteborg. Syftet är att tydliggöra att viss kosmetika skal hanteras som farligt avfall och inte slängas i soppåse eller hållas ut i avloppet. Genom att erbjuda ytterligare insamlingspunkter på platser med stora flöden av människor görs insamlingen mer tillgänglig.

Utveckla återvinningscentralerna

På samtliga återvinningscentraler har informationen kring sortering utökats, bland annat med hjälp av QR-koder som länkar till information på många olika språk.

Satsningar för att minska nedskräpningen

Förvaltningen har stöttat Trafikkontoret med att ta fram ny sorteringsutrustning för offentliga utemiljöer som testats under året.

5.4 Verksamhet och processer - Avfallsverksamhet

5.4.1 Tryggt för människa och miljö

Avfallsplan

Förberedande arbete för att ta fram en ny avfallsplan har påbörjats i samverkan med andra förvaltningar i staden och Göteborgsregionen.

Avfallsmängder

Hushållsavfallet som hanteras av Kretslopp och vatten ökar totalt sett med stadens ökande befolkning, men minskar räknat per person. Restavfallet visar glädjande nog minskande vikter trots att konsumtionen av livsmedel och annan dagligvaruhandel ökar. En förklaring är att mer matavfall sorterats ut, vilket visar sig i att insamlad vikt matavfall fortsatt att öka något. Grovavfallet per person ökar. Alla siffror redovisas i nyckeltalstabellen sist i detta avsnittet.

Denna fördelning mellan grovavfall och annat avfall överensstämmer med de konsumtionsanalyser som visar att konsumtionen av möbler, hushållsartiklar och underhåll, är ett av de konsumtionsområden som ökar mest. 1,4 procent ökning för dagligvaruhandeln och 4,7 procent ökning inom sällansköpsvaruhandeln. Hushållens disponibla inkomster ökar något mindre i Göteborg än i Sverige i genomsnitt mellan 2013-2016 vilket kan bidra till att hålla nere avfallsmängderna jämfört med övriga Sverige.

Mängderna farligt avfall ligger på ungefär samma nivå som 2016. Asbesten har minskat

något jämfört med föregående år. Insamlat asbestavfall bör på sikt klinga av då ingen ny sätts på marknaden, men då asbesten finns i byggnadsdelar kommer det att ta lång tid.

Förebygga och återanvända avfall

Förebyggandearbetet har under 2017 skett genom den processledning och stöttning vi bedriver gentemot staden inom Skrota Skräpet, nationellt inom Avfall Sveriges förebyggandegrupp och gentemot göteborgarna genom olika kommunikationsinsatser. Ett arbete med att ta fram information till göteborgarna om hur de kan minska sitt avfall med 30 procent till 2030 har påbörjats och kommunikationsmaterial riktade till flerbostadshusägare och restauranger har tagits fram.

Kretslopp och vatten har under året fått presentera vårt förebyggandearbete vid flera nationella och regionala konferenser och utbildningar.

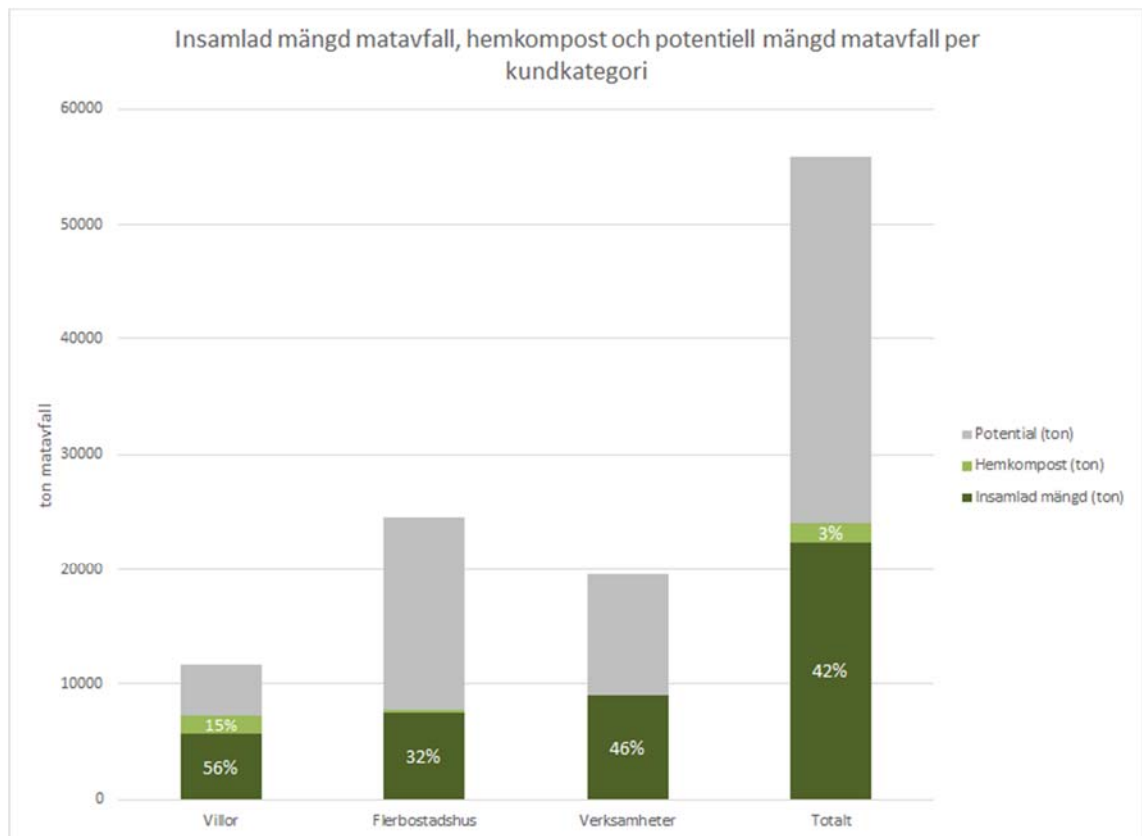
Även projektet ”Cirkulära Göteborg” har under året arbetat med att öka göteborgarnas möjligheter att återbruka och dela.

Återvinna avfall

Matavfall

Under 2017 sorterades det ut 24 200 ton matavfall i Göteborg varav 1 800 ton var hemkompost och 680 ton var pumpbart matavfall från restauranger. Den insamlade mängden ökade med 300 ton jämfört med 2016. Den utsorterade mängden utgör 45 procent av den totala potentiella mängden på 54 100 ton som genererades från hushåll och verksamheter. Av den centralt behandlade mängden på 22 400 ton matavfall producerades 14,3 GWh biogas och biogödsel som innehöll 88 ton kväve och 12,4 ton fosfor.

De insamlade matavfallsmängderna har ökat stadigt sedan 2012 men under 2017 har ökningen varit blygsam. Detta trots att andelen hämtställen med matavfallsinsamling ökat. Att ökningen avtar är en naturlig följd av att vi inte längre ser effekterna av det intensiva arbetet för att öka de insamlade matavfallsmängderna i matavfallsprojektet som pågick 2011-2012, införandet av viktbaserad taxa och förändring av hämtningsintervall för restavfall. En annan möjlig, men ej bekräftad, förklaring skulle kunna vara att göteborgarna har lyckats minska sitt matsvinn och därmed även minskat sina matavfallsmängder. Glädjande nog har flerbostadshusägarna lyckats öka sina insamlade mängder vilket vi tror är en följd av att flera av de större fastighetsägarna jobbar aktivt med att öka matavfallsinsamlingen bland sina boende

Diagrammet visar hur mycket matavfall som samlas in från olika kundkategorier samt potentiell mängd.

Förslaget om att ge Renova AB i uppdrag att fram ett förfrågningsunderlag och göra en villkorad upphandling av en torrrotningsanläggning är bordlagt i Kretslopp och vattennämnden sedan 2015-09-29 och därför har inte några åtgärder genomförts under 2017.

Fastighetsnära insamling av textil

Fastighetsnära textilinsamling testas i fyra stadsdelar i samverkan med ideella återbruksaktörer, två bostadsbolag och två bostadsrättsföreningar. Cirka 3000 hushåll har tillgång till tjänsten. Telefonintervjuer med boende i fastigheterna har gjorts och nästan samtliga tycker att testet har fungerat bra och har en positiv inställning till textilåtervinning.

Utveckling återvinningscentraler

Många små och stora förbättringsprojekt har genomförts på återvinningscentralerna under 2017. För att energieffektivisera har belysningen bytts på Kretsloppsparken, Bulycke ÅVC och Sävenäs ÅVC. De nya lamporna ger också bättre belysning, vilket ger en trevligare miljö. På Sävenäs ÅVC har bland annat ny mottagning av farligt avfall byggts och en ”raingarden” för att fördröja dagvattenavrinningen har anlagts. För att minska antalet inbrott har nytt skalskydd installerats på Sävenäs, Högsbo och Bulycke ÅVC. Framkomligheten på Bulycke ÅVC har förbättrats genom att rampen breddats.

Ny Kretsloppspark i Högsbo

Det har gjorts en förstudie som ett underlag för en bygglovsansökan kring en ny Kretsloppspark i Högsbo. Idéerna har presenterats för Stadsbyggnadskontoret och Fastighetskontoret. I förstudien finns förslag på en anläggning med mottagnings- och sorteringshall, återbruksbutiker, café och en återvinningscentral under tak.

Kretsloppsparken

På Kretsloppsparken har vi under hösten firat 10-års jubileum. Inför 10-års jubiléet har

en del renoveringar och ombyggnationer gjorts, till exempel har besöksparkeringen asfalterats.

Pantmaskinen har 2017 mottagit 466 000 förpackningar och 6999 kr donerats till Wateraid.

Vi har haft 35 studiebesök på Kretsloppsparken och Återbruket under 2017. Det har varit andra svenska kommuner och organisationer samt utländska besök från Island, Italien, Norge, Danmark och Luxemburg.

Fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar för småhus

Ett test av insamling av plastförpackningar, tidningar och pappersförpackningar i tvåfackskärl har startats upp under hösten 2017 i 860 villahushåll i Kungsladugård och Lundby egnaomsråden. Testet planeras fortgå ett år.

Matavfall och restavfall samlas in i ett tvåfackskärl som töms varje vecka. Plastförpackningar och pappersförpackningar blandat med tidningar samlas in i ytterligare ett tvåfackskärl som töms varannan vecka. Den blandade fraktionen med tidningar och pappersförpackningar kommer att sorteras på Stenas anläggning innan materialet lämnas vidare till producenternas system. Projektet sker i samråd med FTIAB, Förpacknings- och tidningsinsamlingen.

Nedlagda deponier

Vi har kontrollerat de nedlagda deponier som vi ansvarar för enligt gällande kontrollprogram.

Vid Välen pågår utredningar om vilka åtgärder som kan vara skäligen för att minimera påverkan på Stora ån och Välenviken från områdets nedlagda deponier.

Effektivare transporter

Förvaltningen har drivit ett arbete med förberedelser för att testa flytande biogas för avfallstransporter från omlastningsstationerna.

5.4.2 God och säker arbetsmiljö

Föreskrifter

Ett förslag på nya avfallsföreskrifter har tagits fram under våren i samråd med Miljöförvaltningen. Nämnden beslutade i juni att skicka förslaget på remiss och ställa ut det för allmänhetens kännedom och möjlighet att lämna synpunkter. På grund av att för få fastighetsägare svarade på remissen återremitterade nämnden förslaget till förvaltningen i oktober för att på nytt hämta in synpunkter. I andra remissomgången har flera fastighetsägarrepresentanter svarat.

Arbetsmiljö

Arbetet med att byta ut behållare som innebär en sämre arbetsmiljö har fortsatt. Exempelvis har stora säckställ för matavfall har ersatts med kärl. I Södra skärgården har samtliga äldre kärl, cirka 120 st, ersatts med nyare kärl. Under hösten togs en kärlstrategi fram för framtida arbete inom området, med hänsyn till arbetsmiljö, service och ekonomi.

5.4.3 Kostnadseffektiv avfallshantering

Upphandling

Från april 2017 till mars 2018 är insamlingen av hushållsavfall i nordöstra Göteborg direktupphandlad från Renova Miljö AB (stadsdelarna Angered, Östra Göteborg och Örgryte-Härlanda), som en konsekvens av en överklagandeprocess. Ersättning utgår enligt ett tidigare avtal men med en extra ersättning för ökade fordonskostnader.

Uppdraget att samla in avfall i Nordost från och med april 2018 tilldelades i februari Nordisk Återvinning Service AB. Detta efter att upphandlingen gjorts om på nytt efter överklagandeprocessen. Tre anbud kom in och det vinnande anbudet låg på ca 23,5 miljoner kronor, men förväntas bli något högre då det ska indexregleras och uppdragen förväntas vara fler vid entreprenadstarten i april 2018. Avfallshanteringen för motsvarande område har under 2017 kostat ca 38 miljoner kr. Insamlingen ska uppfylla höga miljökrav och en helt eldriven sopbil kommer finnas i entreprenaden. I avtalet finns krav på social hänsyn.

Tilldelning av avfallsinsamling till Renova AB

Förvaltningen har under året arbetat i projektform tillsammans med Renova AB för att säkerställa den övergång från upphandling till direkttilldelning som nämnden beslutade om i december 2016. Hänsyn har tagits till såväl sociala, ekonomiska, ekologiska och juridiska aspekter.

5.4.4 Robust avfallshantering

Stadsplanering

Under 2017 har Kretslopp och vatten tagit fram en handlingsplan med åtgärder som ska öka förståelsen kring avfallsfrågor i stadsplaneringen hos berörda förvaltningar och säkerställa att det görs plats för avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation. I arbetet med handlingsplanen har förvaltningen förtydligat och kompletterat riktlinjer kring avfallshanteringen gällande detaljplaner och bygglovshandlingar. Diskussioner har förts med främst Stadsbyggnadskontoret och Fastighetskontoret för att klargöra ansvarsfördelningen, öka förståelsen och utveckla samarbetet inom staden kring avfall.

Frihamnen

Förvaltningen deltar i arbetet för att få till en hållbar gods- och avfallshantering i Frihamnen. Konceptet med gemensam samlastningsstation för hushållsavfall, verksamhetsavfall och gods är beroende av att Frihamnens fastighetsägare och verksamheter deltar och nyttjar lösningen. Arbetet har pågått för att lösa de juridiska frågeställningarna avseende detta. Under året har avtalsförslag för samarbete mellan samfällighetsföreningen och Kretslopp och vatten tagits fram, en möjlig placering för stationen vid älvkanten utsetts och ett förslag för hur stationen kan komma att se ut har tagits fram.

Återvinningsstationer

Återvinningsstationen på Kabelgatan har tagits bort under året på grund av exploatering. Nettot blir dock positivt eftersom FTI har etablerat två nya stationer under året. En vid Brottkärrsmotet och en i Olofstorp. Antalet återvinningsstationer i Göteborg den sista december var 334 stycken.

5.4.5 Nyckeltal och indikatorer

Nyckeltal avfallsverksamheten

Avfallsmängder	2017	2016	2015	2014
Restavfall (ton)	106 552	107 800	107 850	108 900
Restavfall (kg/invånare)	189	194	197	201
Insamlat matavfall (ton)	22 922	22 000	20 600	19 700
Insamlat matavfall (kg/invånare)	41	40	38	36

Avfallsmängder	2017	2016	2015	2014
Andel matavfall till biologisk behandling av potentiellt uppskattad mängd per invånare (%)	45	45	38	38
Grovavfall (ton) inklusive verksamheter och fastighetsnära	61 711	58 000	58 250	56 200
Grovavfall fastighetsnära (ton)	4 780	4 500	4 600	4 500
Grovavfall till ÅVC (kg/besök) inklusive verksamheter	199	186	188	192
Grovavfall (kg/invånare) exklusive verksamheter	84	80	82	80
Farligt avfall (ton) exklusive elavfall och impregnerat trä	1 056	1 046	987	976
Farligt avfall (kg/invånare) exklusive elavfall och impregnerat trä	1,9	1,9	1,8	1,8
Impregnerat trä (ton)	2 592	2 500	2 700	2 400
Slam från enskilda avlopp (ton)	19 000	18 800	20 500	19 700
Fettavskiljar slam (ton)	7 400	7 200	8 000	5 900
Besöksfrekvenser				
Antal besök på återvinningscentraler (ÅVC)	286 035	288 500	286 000	269 600
Antal besök på ÅVC per 1000 invånare	507	518	522	498
Antal besök till Farligt-avfall-bilen	5181	7 591	7 456	6 500
Sorteringskvalitet				
Andel farligt avfall i restavfall (%)	-	0,04	-	0,05
Andel elavfall i restavfall (%)	-	0,5	-	0,4
Andel tidningar och förpackningar i restavfall (%)	-	37	-	34
Andel matavfall i restavfall (%)	-	28	-	28
Drivmedel				
Energieffektivitet i insamling (kWh/ton avfall)	70,3	73,6	56,0	57,8
Fossil kg CO2/ton avfall	6,1	7,1	3,5	5,9

Avfallsmängder	2017	2016	2015	2014
Andel hållbara drivmedel (% energiinnehåll)	97,9	98,0	93,2	86,2
Ekonomi				
Totalkostnad för avfallshantering (kr/invånare)	751	731	714	729
Bioavfallssortering				
Andel villakunder med matavfallssortering (%)	54	52	48	44
Andel villakunder med hemkompost (%)	20	22	22	25
Andel verksamhetskunder med matavfallsinsamling (%)	50	48	47	41

Drivmedel: Beräkningssättet är ändrat från år 2016.